

วิชาหลักและวิธีการดำเนินคดี อาญาในอำนาจหน้าที่ของ พนักงานฝ่ายปกครอง

ชุดที่ 1
(สืบสวน)

อำนาจหน้าที่ของ
ฝ่ายปกครอง
ในการป้องกัน
ปราบปราม
ตรวจค้น
และจับกุม

นายรณรงค์ ทิพย์ศิริ
(จพง.ปค.ชำนาญการพิเศษ)
หัวหน้ากลุ่มงานสืบสวน
สอบสวนคดีอาญา๑

การสืบสวน คือ อะไร?

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒

(๑๐) “การสืบสวน”

หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

(๑๖) “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ”

หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนให้รวมทั้งพัศดี เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่นๆ ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม

(๑๗) “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่”

หมายความว่า เจ้าพนักงานดังต่อไปนี้

(ก) ปลัดกระทรวงมหาดไทย	(ซ) หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้างานในกองการสอบสวนและนิติการกรมการปกครอง
(ข) รองปลัดกระทรวงมหาดไทย	(ฅ) ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง
(ค) ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย	(ฉ) ผู้ว่าราชการจังหวัด
(ฌ) ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย	(ญ) รองผู้ว่าราชการจังหวัด
(ง) อธิบดีกรมการปกครอง	(ฎ) ปลัดจังหวัด
(จ) รองอธิบดีกรมการปกครอง	(ฏ) นายอำเภอ
(ฉ) ผู้อำนวยการกองการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง	(ฐ) ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๗๘

พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลนั้น ไม่ได้ เว้นแต่

- (๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐
- (๒) เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าสงสัยก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่น อันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด
- (๓) เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นตามมาตรา ๖๖ (๒) แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้
- (๔) เป็นการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราวตามมาตรา ๑๑๗

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘๐

ที่เรียกว่าความผิดซึ่งหน้านั้น ได้แก่ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำ หรือพบในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มีเวลาสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำผิดมาแล้ว
สดๆ

อย่างไรก็ดี ความผิดอาญาดังระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ ให้ถือว่าความผิดนั้น เป็นความผิดซึ่งหน้าในกรณีดังนี้

- (๑) เมื่อบุคคลหนึ่งถูกไล่จับตั้งผู้กระทำโดยมีเสียงดังเอะอะ
- (๒) เมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีทันใดหลังจากการกระทำผิดในถิ่น
แถวใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุ นั้นและมีสิ่งของที่ได้อาจมาจากกรกระทำผิด หรือมี
เครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้ในการกระทำผิด
หรือมีร่องรอยพิรุณเห็นประจักษ์ที่เสื้อ ผ้าหรือเนื้อ อวัยวะนั้น

ผู้ใหญ่บ้าน

ฎ. 912/2498 ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งทาง
ราชการ สืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดรายงานให้อำเภอทราบ
เมื่อจับผู้ต้องหาในความผิดฐานลักทรัพย์และฆ่ากระบือไม่
รับอนุญาตแล้วกลับไปปิดบังข้อเท็จจริงเป็นเรื่องยิง
กระบือโดยเข้าใจผิดว่าเป็นสัตว์ป่า เป็นความผิดตาม
มาตรา 142

สารวัตรกำนัน

ฏ. 1037/2503 สารวัตรกำนันเป็นผู้ช่วยกำนัน เมื่อกำนันมีหน้าที่และอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิด สารวัตรกำนันก็ย่อมช่วยกำนันทำการจับกุมผู้กระทำความผิดได้ และการช่วยทำการจับกุมผู้กระทำความผิดนี้ ไม่จำเป็นจะต้องให้กำนันเรียกร้องให้ช่วย หรือต้องมีตัวกำนันอยู่ด้วย เพราะกฎหมายให้มีหน้าที่ช่วยกำนันอยู่ในตัวเป็นปกติแล้ว เมื่อจำเลยต่อสู้ และทำร้ายสารวัตรกำนัน ในการจับกุม จำเลยและควบคุมจำเลยส่งพนักงานสอบสวนย่อมได้ชื่อว่าจำเลยต่อสู้ ผู้ต้องช่วยเจ้าพนักงานตามกฎหมายในการปฏิบัติารตามหน้าที่ตาม ป. อาญา มาตรา 138 และทำร้ายผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานตามมาตรา 298 อันเป็นผิดตามมาตรา 296

ปลัดอำเภอ

ฎ. 238-244/2489 ปลัดอำเภอประจำตำบล มีอำนาจและหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดตลอดถึงผู้กระทำความผิดฐานไม่แจ้งปริมาณและสถานที่เก็บผ้า

ปลัดอำเภอไปเรียกเอาสิ่งของจากผู้กระทำความผิดในเรื่องแจ้งปริมาณผ้าयो่อมมีผิดตามมาตรา 137 ฐานเรียกสินบน

ฎ. 500/2590 ปลัดอำเภอประจำตำบลมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิด พ.ร.บ. สาธารณสุข ถ้าไปเรียกเอาเงินจากผู้กระทำความผิด ก็มีความผิดฐานเรียกสินบน

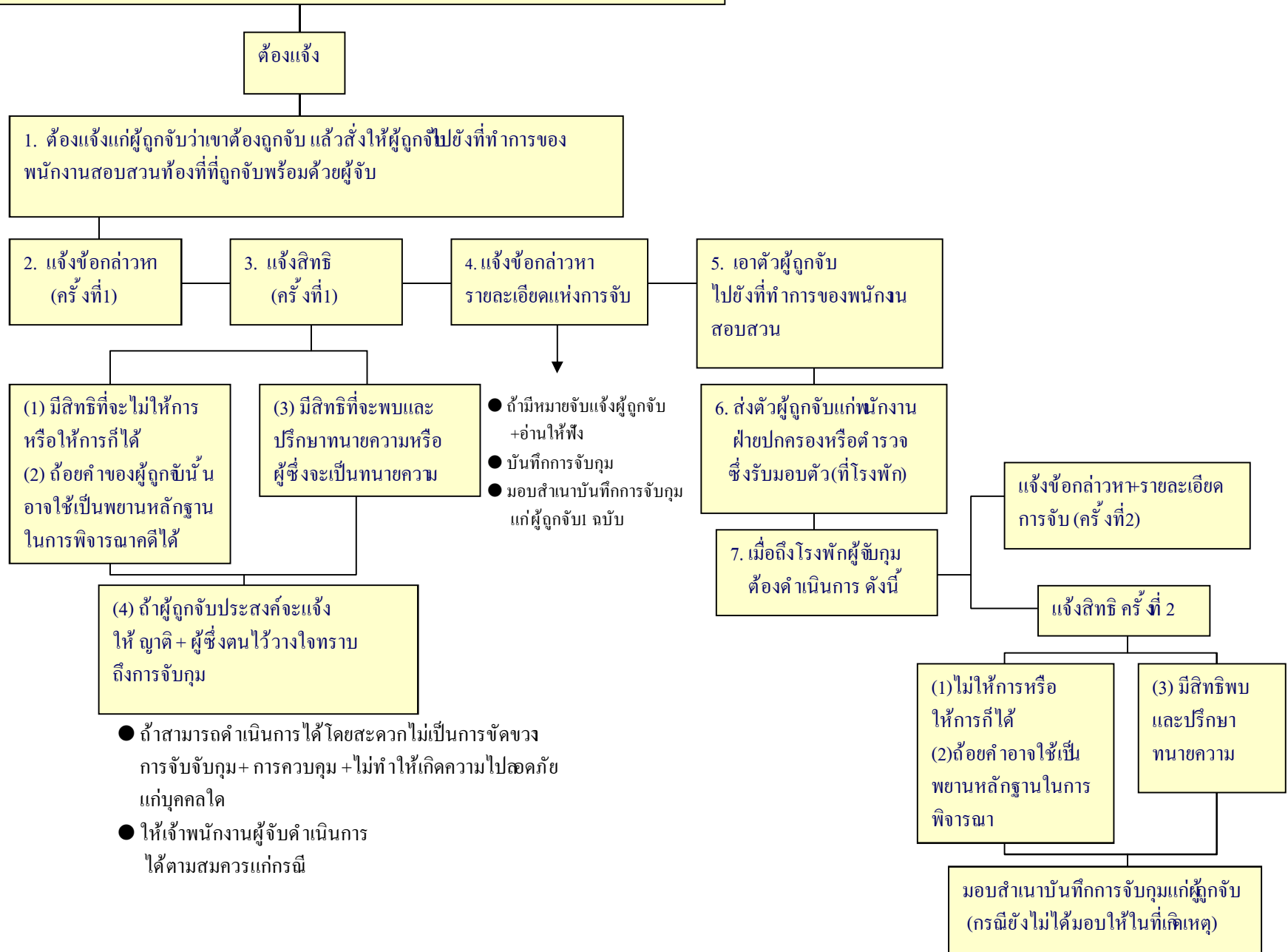
ปลัดอำเภอ (ต่อ)

ฎ. 1437/2492 ปลัดอำเภอมีอำนาจยึดหรืออายัดข้าวของกลางซึ่งไม่แจ้งปริมาณ และสถานที่เก็บอันเป็นความผิดตาม พ. ร. บ. การค้าข้าวได้ เมื่อปลัดอำเภออายัดและมอบหมายให้เจ้าของข้าวเป็นผู้เก็บรักษาแล้ว ถ้าเจ้าของข้าวเอาข้าวไปโดยทุจริต ก็ย่อมมีความผิดฐานลักยอกทรัพย์ที่ต้องยึดถือ อายัดตามกฎหมายอาญา มาตรา 316

หลักการจับ ต้องปฏิบัติอย่างไร?

“ป.วิ.อ. มาตรา 83, 84 และ 85”

ขั้นตอนการจับกุมความผิดซึ่งหน้าหรือจับโดยมีหมายจับ

วิธีการบันทึกการจับกุม

แบบฟอร์มบันทึกจับกุม

ตัวอย่าง

ปจว. ข้อ ลงวันที่ เดือน พ.ศ.
คดีอาญาท...../.....
บัญชีของกลางลำดับที่...../.....

บันทึกการจับกุมโดยไม่มีหมายจับ

สถานที่บันทึกการจับกุม
วัน/เดือน/ปี เวลาที่บันทึกการจับกุม วันที่ เดือน พ.ศ. เวลา นาฬิกา
วัน/เดือน/ปี เวลาที่จับกุม วันที่ เดือน พ.ศ. เวลา นาฬิกา
สถานที่ จับกุมที่ บ้านเลขที่ หมู่ที่ บ้าน
ตรอก/ซอย ถนน แขวง/ตำบล
เขต/อำเภอ จังหวัด
นามเจ้าพนักงานที่จับกุม

ได้ร่วมกันทำการจับกุมดังนี้

(1)	อายุ	ปี	(2)	อายุ	ปี
(3)	อายุ	ปี	(4)	อายุ	ปี
(5)	อายุ	ปี	(6)	อายุ	ปี

พร้อมด้วยของกลาง คือ

ตำแหน่งที่พบของกลาง คือ

โดยกล่าวหาว่า

ในการจับกุมครั้งนี้ เจ้าพนักงานผู้จับกุม อาศัยอำนาจจับกุมโดยไม่ต้องมีหมายจับของศาลตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78, 80 กล่าวคือ เจ้าพนักงานผู้จับกุมได้เห็นผู้ต้องหา(บรรยายเหตุการณ์ขณะเข้าทำการจับกุม)

ก่อนทำการจับกุมเจ้าพนักงานได้แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่าเขาต้องถูกจับกุมและต้องไปอยู่ที่ทำการของพนักงานสอบสวน พร้อมผู้จับกุม
เจ้าพนักงานได้แจ้งสิทธิขณะจับกุมให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบ ว่า

- (1) มีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้
- (2) ถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้
- (3) มีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ
- (4) มีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ไว้วางใจทราบถึงการจับกุมและสถานที่ถูกควบคุม เจ้าพนักงานได้แจ้ง

รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับกุมผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบแล้ว เจ้าพนักงานได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบ ว่า

.....
.....
.....
.....

ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบสิทธิและข้อกล่าวหาแล้ว ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาให้ถ้อยคำ.....
.....
.....

ขณะทำการจับกุม ผู้ถูกจับมีลักษณะอาการกิริยา(ขัดขวาง, หลบหนี).....
.....
.....

เหตุเกิดที่ตำบล อำเภอ จังหวัด
เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. เวลา นาฬิกา

ในการจับกุมครั้งนี้ เจ้าพนักงานผู้จับกุมได้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยไม่ได้บังคับ ชูเชิญ หลอกลวง ทักขีร้ายกาย หรือทำให้ทรัพย์สินหาย สูญหาย หรือเสื่อมค่า หรือไร้ค่า หรือประการใดๆ โดยมีขอบแต่อย่างใด

ได้อ่านบันทึกการจับกุมนี้ ให้ทุกคนฟังแล้ว ต่างรับว่าถูกต้องตามความจริงทุกประการ

จึงร่วมกันลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ)	ผู้ถูกจับผู้ต้องหา	(ลงชื่อ)	ผู้จับกุมหัวหน้าชุด
(ลงชื่อ)	ผู้ถูกจับผู้ต้องหา	(ลงชื่อ)	ผู้จับกุม
(ลงชื่อ)	ผู้ถูกจับผู้ต้องหา	(ลงชื่อ)	ผู้จับกุม
(ลงชื่อ)	ผู้ถูกจับผู้ต้องหา	(ลงชื่อ)	ผู้จับกุม
(ลงชื่อ)	ผู้ถูกจับผู้ต้องหา	(ลงชื่อ)	ผู้จับกุม
(ลงชื่อ)	ผู้ถูกจับผู้ต้องหา	(ลงชื่อ)	ผู้จับกุม

บันทึกเพิ่มเติม

ได้มอบสำเนาบันทึกจับกุมให้ผู้ถูกจับรับไว้แล้ว

(ลงชื่อ)	ผู้ถูกจับผู้ต้องหา
(ลงชื่อ)	ผู้จับกุมบันทึกอ่าน
(ลงชื่อ)	พยาน

*หมายเหตุ แบบบันทึกนี้ ใช้ในกรณีจับกุมโดยไม่มีหมายจับ เช่น ความผิดซึ่งหน้า

บันทึกจับกุม

บันทึกการตรวจค้น/จับกุม

บันทึกที่ บ้านเลขที่ ๒ ม.๕ ต.ลำไทร
อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา

วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

บันทึกไว้เป็นหลักฐานเพื่อแสดงว่า

วันนี้ (๑๕ ต.ค. ๕๕) เวลาประมาณ ๑๔.๓๐ น. เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.วังน้อย โดยมี พ.ต.ท. สมพงษ์ แสดงฤทธิ์ สว.สส.สภ.วังน้อย ร.ต.ต. ปราบ ปกป้อง รอง สว.สส.สภ.วังน้อย พร้อมด้วย ส.ต.อ.สมศักดิ์ หาญสิทธิชัย ได้ร่วมกันจับกุมตัว ๑. นางสาวเชียว มะนาว อายุ ๑๗ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๒ ม.๕ ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา

พร้อมด้วยของกลาง

โพยสลากกินรวบ จำนวน ๓ แผ่น รวมเป็นเงินในโพย จำนวน ๗,๐๕๐ บาท (งวดของวันที่ ๑ ต.ค.๕๕) โดยที่นางสาวเชียว มะนาว ผู้ต้องหาเป็นผู้ลักขโมยออกมาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อเป็นการแสดงความบริสุทธิ์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจและรับว่าเป็นของตนเองจริง

โดยกล่าวหาว่า ลักลอบเล่นการพนันสลากกินรวบ โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งในการจับกุมครั้งนี้มีสายลับ แจ้งให้ทำการจับกุมเพื่อประสงค์เงินสินบนรางวัลนำจับ

ในการจับกุมครั้งนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุม อาศัยอำนาจจับกุมโดยไม่ต้องมีหมายจับของศาลตาม บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๘, ๘๐ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดจับกุม ได้นำ หมายค้นของศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ ๑๔๒๒/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ให้ทำการ ตรวจค้นบ้านเลขที่ ๒ ม.๕ ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งจะมีไว้เป็น ความผิดหรือได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือได้ใช้หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด เมื่อไปถึงบ้านเลขที่ดังกล่าว

บันทึกจับกุม (ต่อ)

ได้พบนางดวงใจ มะนาว รับว่าเป็นผู้ครอบครองบ้าน และพบนางสาวเขียว มะนาว อยู่ภายในบ้านดังกล่าวด้วย จึงได้แสดงตัวว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ และแสดงหมายค้น อ่านข้อความในหมายค้นให้ฟังและให้อ่านเอง ซึ่งนางดวงใจ และนางสาวมะนาวฯ เข้าใจดีแล้ว จึงแสดงความประสงค์ขอทำการตรวจค้น โดยก่อนและหลังการตรวจค้น เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนได้แสดงความบริสุทธิ์ จนนางดวงใจ และนางสาวมะนาวฯ พอใจและยินยอมให้ทำการตรวจค้นแต่โดยดี และเป็นผู้นำตรวจค้นตลอดเวลา จึงเริ่มทำการตรวจค้นเมื่อเวลา ๑๔.๓๐ น. ผลการตรวจค้น ไม่พบสิ่งผิดกฎหมายใด ๆ ในบ้านและบริเวณบ้านที่เกิดเหตุ แต่เมื่อคุณลักษณะของผู้ต้องหาแล้วท่าทางมีพิรุธ จึงได้สั่งให้ผู้ต้องหาเป็นผู้แสดงความบริสุทธิ์ โดยให้ล้วงเอาสิ่งของที่ซุกซ่อนอยู่ในตัวออกมาให้ดู ผู้ต้องหาจึงได้ล้วงเอาโปยสลากกินรวบที่ซุกซ่อนอยู่ในเสื้อชั้นใน จำนวน ๓ แผ่น ออกมาส่งให้ เมื่อตรวจสอบพบว่าเป็นโปยสลากกินรวบ งวดประจำวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ รวมยอดเงินในโปย ๗,๐๕๐ บาท จึงตรวจยึดไว้เป็นของกลาง พร้อมทั้งได้แจ้งข้อกล่าวหาให้กับผู้ต้องหาทราบว่าผลการตรวจค้นพบของกลางตามรายละเอียดดังกล่าวข้างต้น จึงได้ยึดไว้เป็นของกลาง ก่อนทำการจับกุมเจ้าหน้าที่ตำรวจได้แจ้งข้อกล่าวหาดังกล่าวข้างต้นให้ผู้ต้องหาทราบต่อหน้านางดวงใจฯ มารดา และเจ้าพนักงานได้แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่าเขาต้องถูกจับกุม และต้องไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนพร้อมผู้จับกุม และเมื่อถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานผู้จับกุมได้แจ้งข้อกล่าวหาอีกครั้งหนึ่ง

บันทึกจับกุม (ต่อ)

เสร็จสิ้นการตรวจค้นเมื่อเวลา ๑๔.๓๐ น.

เจ้าพนักงานได้แจ้งสิทธิขณะจับกุมให้ผู้ต้องหาทราบ

๑. มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้ และถ้อยความของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

๒. มีสิทธิพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว

๓. แจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุม

๔. มีสิทธิให้ทนายความ หรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำในชั้นสอบสวน

๕. มีสิทธิได้รับการเยี่ยม หรือติดต่อกับญาติตามสมควร

๖. มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

เหตุเกิด บ้านเลขที่ ๒ ม.๕ ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา เมื่อ วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ เวลาประมาณ ๑๔.๓๐ น.

อนึ่ง ในการตรวจค้นจับกุมผู้ต้องหาครั้งนี้ เจ้าพนักงานผู้ตรวจค้น/จับกุมทุกคนได้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยไม่ได้บังคับขู่เข็ญ หลอกลวง ทรมาณ ใช้กำลังบังคับ หรือทำร้ายร่างกาย และจิตใจ หรือจัดให้ทำการใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหานั้น และได้เรียกร้องเอาทรัพย์สิน ผู้หนึ่งผู้ใดมาเป็นประโยชน์ส่วนตน หรือส่วนรวมแต่อย่างใด มิได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้หนึ่งผู้ใดเสียหาย สูญหาย เสื่อมค่า ไร้ราคา มิได้ใช้วิธีการเกินกว่าความจำเป็นเพื่อป้องกันการหลบหนี/เพื่อความปลอดภัยของเด็ก/เยาวชนผู้ถูกจับแต่อย่างใด

ได้อ่านบันทึกการตรวจค้น/จับกุมให้ผู้ต้องหาฟังแล้ว และให้ผู้ต้องหายืนยันเองจนเป็นที่เข้าใจ และรับรองถูกต้องตามความเป็นจริงทุกประการ จึงร่วมกันลงลายลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน และได้มอบสำเนาบันทึกการตรวจค้น/จับกุมให้ผู้ต้องหารับไปในคราวเดียวกัน

(ลงชื่อ) เขียว มະนาว

ผู้ต้องหา

(นางสาวเขียว มະนาว)

บันทึกจับกุม (ต่อ)

(ลงชื่อ) ดวงใจ มະนาว (นางดวงใจ มະนาว)	มารดา/ผู้ปกครอง
(ลงชื่อ) พ.ต.ท. สมพงษ์ แสงฤทธิ์ (สมพงษ์ แสงฤทธิ์)	จับกุม/พยาน
(ลงชื่อ) ร.ต.ต. ปราบ ปกป้อง (ปราบ ปกป้อง)	จับกุม/พยาน
(ลงชื่อ) ส.ต.อ.สมศักดิ์ หาญสิทธิชัย (สมศักดิ์ หาญสิทธิชัย)	จับกุม/พยาน

บันทึกเพิ่มเติม

ได้มอบสำเนานักจับกุมให้ผู้ถูกจับรับไว้แล้ว
(ลงชื่อ) เขียว มະนาว ผู้ถูกจับ/ผู้ต้องหา/รับ
(นางสาวเขียว มະนาว)

หลักการค้น

ต้องปฏิบัติอย่างไร?

จับแล้ว...ค้น...

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘๕

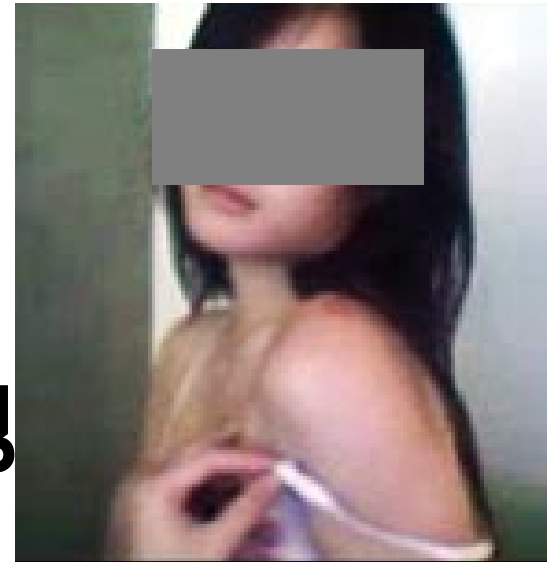
เจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้ถูกจับไว้ มีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหา และยึดสิ่งของต่างๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

การค้นนี้ นจกต้องทำโดยสุภาพ ถ้าค้นผู้หญิงต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ค้น

สิ่งของใดที่ยึดไว้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่น ซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

การค้นตัวผู้หญิง

- ต้องทำโดยสุภาพ
- ให้หญิงอื่นเป็นผู้ค้น

กั้น... แล้วจับ...

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๙๓

ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถาน เว้นแต่พนักงาน
ฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ ค้นในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้น
มีสิ่งของในความครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่ง
ได้มาโดยการกระทำความผิดหรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด

การค้น

- มาตรา 92 ห้ามมิให้ค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้นและในกรณีดังต่อไปนี้
 - (1) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐานหรือมีเสียงหรือพฤติการณ์อื่นใดอันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นในที่รโหฐานนั้น
 - (2) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน
 - (3) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

- (4) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่า **สิ่งของที่มีไว้เป็นความผิด** หรือ **ได้มาโดยการกระทำความผิด** หรือ **ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด** หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ชัดเจนหรืออยู่ในนี้ **ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อ** ว่าเนื่องจากการนั้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ **สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน**
- (5) เมื่อที่รื้อโหล่นนั้น ผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตาม **มาตรา 78**

- ม.92 วรรคสอง การใช้อำนาจตาม (4) ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้ค้นส่งมอบสำเนาบันทึกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ได้จากการตรวจค้น รวมทั้งจัดทำบันทึกแสดงเหตุผลที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองสถานที่ที่ถูกตรวจค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้ส่งมอบหนังสือดังกล่าวแก่บุคคลเช่นว่านั้นในทันทีที่กระทำได้ ระเบียบรายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป

ขั้นตอนการค้นในที่รโหฐานโดยมีหมายค้น

ต้องแสดง

1. หมายค้น นาม ตำแหน่งของผู้มีชื่อในหมายค้นที่เป็นหัวหน้าในการค้น
2. แสดงความบริสุทธิ์ ก่อนลงมือค้น
3. ถ้าเป็นไปได้ค้นต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่ค้นหรือต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คน
4. ต้องอนุญาตให้เจ้าของหรือผู้แทนเข้าไปร่วมค้น
5. ต้องพยายามมิให้กระจัดกระจายเสียหาย
6. บรรจุ ดีตรา สิ่งของที่ยึด
7. บันทึกรายละเอียดสิ่งของที่ยึด
8. เมื่อตรวจค้นเสร็จแล้วแสดงความบริสุทธิ์ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่รับรองว่าเจ้าพนักงานไม่ได้เอาทรัพย์สินอื่นใดนอกจากของกลางดังกล่าวไป
9. ขอให้ผู้ครอบครองลงชื่อรับรองรายการสิ่งของถ้าไม่รับรองให้บันทึกไว้
10. ส่งบันทึกการตรวจค้น จับกุม ผู้ถูกจับ และของกลางแก่พนักงานสอบสวน
11. รายงานผลการตรวจค้นให้ศาลทราบ

ส่วนการสอบสวนคดีอาญา
สำนักการสอบสวนและนิติการ
กรมการปกครอง
ติดต่อ : โทรศัพท์ 0-2356-9554